

La força de pau francesa, uns 1.600 efectius, no ha aconseguit encara posar fi a la violència.

La darrera oportunitat

La presidenta Samba-Panza és l'últim alè d'esperança de pau per a la castigada República Centreafricana, un país dominat per la violència.

En paraules escrites per David Smith a *The Independent*, el 2 de març, “cap regal no pot tenir més verí que el que lliuraren a Catherine Samba-Panza el passat mes de gener, quan es convertí en la líder provisional de la República Centreafricana, un dels estats fallits i més oblidats del continent”. No és exageració. La nova presidenta no pot fracassar. Ha d'aconseguir un acord de pau estable entre les parts en conflicte. Si no, una guerra salvatge i brutal està assegurada.

El mes de març de 2013 un colp d'estat va reactivar com mai els en-

frontaments armats oberts entre la minoria musulmana –el 15%– i la majoria cristiana, de resultes dels quals, a més d'un nombre desconegut de morts i ferits –amb tota certesa, molts milers–, s'ha produït, segons ACNUR (Alt Comissionat de Nacions Unides pels Refugiats), el desplaçament forçós d'unes 160.000 persones cap a països veïns. Per intentar contenir l'esclat de violència, França, antiga potència colonial, hi va enviar el desembre passat unes 1.600 tropes, sota aval de l'ONU. El president Hollande ha visitat en aquest temps dues vega-

des la capital, Bangui, per pressionar a favor del compromís nacional. Els esforços internacionals són intensos. Però de moment tot continua igual: entre l'arribada de les tropes franceses i finals de febrer han mort assassinades més de 1.000 persones.

País en conflicte. La República Centreafricana ha estat un país políticament inestable i extremadament violent d'ençà que s'independitzà de França el 1960. Els cops d'estat s'hi han succeït, així com els enfrontaments armats entre grups religiosos, polítics i de tota mena. Un dels dictadors més tènrics de la república va ser el sanguinari i mundialment famós Bokassa, en el poder entre 1966 i 1979, destituït mitjançant una invasió francesa. Però ni així s'aconseguí estabilitat i pau. El caos va continuar essent la norma durant més de dues dècades fins que el general François Bozizé va perpetrar un colp d'estat el 2002, de manera que es convertí en el president. El 2003 va fer redactar una

La violència i els cops d'estat a la República Centreafricana no han cessat d'ençà que es va independitzar de França, el 1960.

nova Constitució i convocà eleccions, les quals guanyà en segona volta.

Sota el seu mandat, i malgrat que el país ha viscut en un tens equilibri entre cristians i musulmans, amb alguns episodis violents, i a pesar també de la xacra de la corrupció massiva, s'ha aconseguit una certa estabilitat política i fràgil pau, això sí: vigilada pels exèrcits irregulars, coneguts com "grups d'autodefensa".

L'origen de l'esclat de violència actual ve del fet que el govern de Bozizé intentà desfer aquestes falanges armades. La principal reticència se la trobà en el Seleka, l'exèrcit musulmà. Finalment arribaren a un acord el 2007: els irregulars passarien a formar part de les forces armades de l'estat i a canvi el president es comprometia a l'alliberament dels presos polítics del grup i a pagar una subvenció als seus guerrers que volguessin deixar les armes.

Se signà l'acord i la calma estable va semblar possible per primera vegada des de la independència. Va ser un miratge. El desembre de 2012, en constatar que passaven els anys i no acabava de complir-se el pacte, els caps militars del Seleka es revoltaren contra el govern. Però el gener de 2013 acceptaren, forçats per la pressió internacional, sobretot francesa, tornar a negociar amb Bozizé. No serví de res. Tres mesos més tard, el març següent, perpetraren un colp d'estat, i posaren al poder el seu cor-religionari Michel Djotodia. El país s'abandonà novament al caos, amb enfrontaments entre grups paramilitars, milers d'assassinats, violacions massives, robatoris a gran escala... El president fugí cap a l'exili alhora que reclamà l'ajuda francesa per retornar a la presidència. Però l'ex-metròpoli optà en aquesta ocasió per forçar els bàndols en conflicte que trobessin una sortida de compromís.

Catherine Samba-Panza, batllessa de la capital, va ser l'únic nom que els dos grups enfrontats acceptaren. El gener passat el Parlament la investia com a nova presidenta, tot i que interina, amb el mandat d'assolir, abans d'un any, un acord de pau estable entre les dues comunitats.

El seu fracàs seria equivalent a un oceà de sang.

Miquel Payeras

L'escalada de la violència al vostre país és manifesta: els cristians ataquen els musulmans. Més de mil persones han mort fins ara i les organitzacions de drets humans parlen de genocidi. En té part de culpa la comunitat internacional per haver fracassat a l'hora d'incrementar la presència de tropes franceses i africanes?

—El paper que està fent la comunitat internacional és molt cautelós. No poden ser a tot arreu. No tenen tants soldats per fer-ho. El desplegament de 1.600 soldats francesos i 5.000 per part de la Unió Africana mereix un reconeixement. En veritat no és que es pugui parlar de complicitat.

—Vós mateixa sou cristiana. Hi ha perill que tota la població musulmana del país sigui assassinada o expulsada?

—No, encara hi ha esperança. No és que la violència contra els musulmans s'hagi desfermat arreu de la República Centreafricana. En moltes zones els rectors i els imams estan intentant que la gent es tranquil·litzi, i sense aquest esforç ecumènic la situació encara seria pitjor.

—Esteu fent una crida a la comunitat internacional per un increment de les forces de pacificació? Espereu, d'altra banda, que Alemanya hi tingui un paper?

—Brussel·les ja s'ha compromès que la UE desplegarà tropes i fornirà ajuda financera i humanitària. Alemanya hi està altament implicada, i sense el seu suport aquest compromís no s'hauria assolit mai.

—Exactament, per què hauria la UE d'ajudar el vostre país? Hi ha hagut moltes missions de pau a Àfrica que han fracassat.

—L'ajuda és essencialment una qüestió de solidaritat. Els països de la Unió Europea són també membres de les Nacions Unides, i per això tenen l'obligació d'assistir d'altres membres que ho necessitin.

—Fins fa poc la República Centreafricana no era coneguda per cap conflicte religiós. Ara sembla que estigui en primera línia el xoc de cultures. Com s'ha arribat a això?

—De sempre, cristians i musulmans han coexistit en completa pau. El con-